

tíðindablaðið

Útgevur: p/f sosialurinn

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politískur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurinn. Prent: p/f pressan 1981

sosialurinn

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Lagkøkan og fløtaskúmið sum døgð fyri sól

FYRI SEKS árum síðani helt lögmaður hina gitnu røðuna um lagkøkuna og fløtaskúmið. Hetta var á 1. maidagshaldinum í Havn í 1978.

TÁ VAR HANN ikki lögmaður, men formaður fyrri tí størsta andstöðuflokkinum á tingi, og segði seg at ganga við einum alternativ til tann ríkna politikkin hjá undanfarnu samgongu í lummanum. Tvey ár seinni gjørdist hann lögmaður og hevur hann nú í skjótt fyra ár staðið á odda fyrri tí borgarligu samgonguni — tí borgarliga alternativinum.

TÁ HENDAN samgongan tók við segdu teir at vend skuldi koma í. Skil skuldi fáast á landsins figgjar- og búskaparviðurskiftum. Tað almenna skuldi spara og øll skuldu spara. Vanligi løntakarin skuldi spenna lívleimina inn. Við eykatoll, afturflyting av pristinum, hægri almennum gjøldum, niðurgongd í reallønini og einum øktum skattatrysti er keypiorkan hjá tí vanliga fólkinum skerd rættuliga munandi tey seinastu trý til fyra árin.

MEN HÓAST hetta er nýtslan kortini ikki tálað. Innflutningurin og nýtslan ella forbrúkið eru vaksin sum ongatið áður. Bæði hallið á handilsjavnanum og hallið á gjaldsjavnanum hava sett met. Bert eftir einum ári — frá 1982 til 1983 — er uttanlandsskuldin tvífaldað. Ráðgevandir nevndin viðvíkjandi Føroyum hevur givið Paula og Torbjørna eina skrivliga vátan um, at teirra búskaparpolitikkur er stak ósunnur, og er hetta fyrsta stýri í Føroyum, sum hevur fingið slíka skrivliga vátan. Men sum maðurin segði: í dag skal alt vera skrivligt.

oddagrein

TAD ER IKKI hent áður, at ráðgevandir nevndin hevur givið føroyska búskapinum so vánaligt skoðsmál, og heldur ikki er tað hent áður, at eitt stýri fyrri ein peningastovn hevur talað at tí ríkna figgjar- og búskaparpolitikkinum. Hetta gjørdi nevndin í sjóvinnubankanum fyrri nøkrum døgum síðani. Bankin sigur at nú má vend koma í búskaparlígu gongdina. Og hetta er neyvnan alt. Tær verstu avleiðingarnar av ríkna politikkinum koma helst ikki til sjóndar fyrr enn um eitt ella tvey ár. Tá verður uttanlandsskuldin komin uppá einar 3 til 4 mia. kr. Hallini á handilsjavnanum og gjaldsjavnanum verða helst munandi hægri.

SUM NEVND hava løntakararnir verið við skerdan lut. Við ymiskum tiltøkum frá politiskari síðu hevur hesin parturin av fólkinum verið noyddur at spenna lívleimina inn. Men hóast hetta er bæði innflutningurin og forbrúkið vaksin. Sostatt hava aðrir bólkir fingið meira til forbrúk enn teir høvdu framman undan.

TAD VIL SIGA, at býtið av samfelagskøkuni er broytt og at broytingin ikki hevur verið til fyrimuns fyrri tað vanliga fólkið, men til fyrimuns fyrri nakrar ávísar bólkir í samfelagnum fyrri ikki at siga nakrar ávísar einstaklingar her á landi. Og hetta var ikki júst tað sum lagkøkurøðarin segði undir tinghúsinum fyrri seks árum síðani.

HANN SKULDI vaksa samfelagskøkuna og skipa fyrri einum rættvísari býti. Í dag mugu vit ásanna at bæði lagkøkan og fløtaskúmið er horvin sum døgð fyrri sól. Lagkøkan og fløtaskúmið eru etin. Men vanligi føroyingurin var við sviðið soð.

Um at pynta fyrri teimum fínu

Tað er gott at verða gjørdur varugur við tað, sum er skeivt, sum ikki er so gott.

Soleiðis at møguleiki gevst fyrri at rætta skeivleikarnar.

Tað verður á hesum sinni ikki pyntað fyrri teimum finu, og býráðsformaðurin fer ikki at halda røðu á leivdunum á gomlu telefonstöðini. At tað ikki verður pyntað fyrri teimum finu er tí, at bátahylurin undir Tvørabakka verður nú gjørdur klárur til útbjóðingar og liðugt gjørdur. Býráðslimir hava gjørt vart við viðurskiftini úti við Apotekið, og tað verður bót um, tí har verður vegurin breiðkaður

og í samband við tað verður økið við gomlu telefonstöðina friðkað.

At einki er gjørt við miðbýin kemst av teirri ætlaðu vegafering úr Trongisvági. Til kunningar skal sigast frá, at á figgjarætlanini verður avsettur peningur til eina arkitektkapping, kallað »FRÍÐKAN AV MIÐ-BYNUM«.

Kobbasteinurin, jú hann er lagdur niðan í millum pakkhúsin hjá T. F. Thomsen, ikki burturkoyrdur men goymdur, og tað skal eg vátta, at KOBBASTEINURIN kemur til æru og verðigheit.

Tá hann verður plas-

erðaður á BATAHAVNA-ØKINUM! Settur upp sum hann var. Ætlanin hjá mær er so at fáa listamannin Frithiof Joensen at gera okkum eina KOBBAFAMILJU úr bronsu.

Soleiðis at tað sum eg og Hemming Jespersen, sáli høvdu ætlað, at hann tá skal vera býarmerki okkara.

Takk fyrri áminning og ábreiðslur. Áminningin verður framd ikki sum ein friðkan fyrri teimum finu, men heldur til frøði fyrri okkum mongu.

Sverre Midjord

sabotaga, ið merkir: miðvis niðurbrotning av framleiðslutølinum o.l. við tí fyrri eyga at fáa figgjarligar ella politiskar fyrimunir. Í vanligar talu verður tó sum regul lagdur týðningurin »svikari« í hetta orðið.

Langt frá mær at fara at kalla nakran javnaðarmann ella javnaðarkvinnu fyrri svikjara. Heldur ikki bláðkvinnu javnaðarfloksins.

Men tá hetta er sagt, so skal áðanast, at politikkur javnaðarfloksins hevur sviðið, og tað við lit. Ikki bert fiski- og útróðarmannin hevur javnaðarflokkurin sviðið, men eisini arbeiðarararvsluna (sam. 1. maí-røðuna hjá Ingeborg Vinther í Havn fyrri nøkrum árum síðan).

Svikabroðgð javnaðarfloksins í 1970-árunum móti føroyska útróðarmanninum vóru so stórar, at tey vóru viðvirkandi til, at fiskivinnuflokkur varð settur á stovn, í vón um at leggja ein dempara á svikabroðgini.

Hóast tað er mær ein stór æra, at bliva svinaður til á forsiðuni á Sosialurinn, eins og tað eisini vildi verið mær ein æra at verið kallaður antikommunist, imperialist ella annað tilíkt á forsiðuni á Pravda, floksblaðnum hjá russiska javnaðarflokkinum, so fari eg tó at gera einstakar viðmerkingar til greinina eins og til málið — ikki so nógv fyrri Dag(ny)sa skuld, men meira fyrri at inspirera fiskivinnunevndina til nýggjan hugsunarhátt á hesum øki.

Um fyriliggjandi uppskot verður samtykt, verður talan um at geva útróðrarmannum eina falska trygd. Útróðrarmannur verður, sambært uppskotið, tryggjað minstaløn, men bert

vetrarhálvárið og bert teimum, sum tað eydnast at sleppa á flot minst 6 dagar í meðal um mánaðin.

Ongan tryggjeika á sumri og ongan á vetri um veðrið er so vánaligt at meðaltalið fer niður um 6 um mánaðin. Minst til, góða Dag(ny), at vit eiga fyrst og fremst at verja um tey sum eru allarringast fyrri, og harnæst um tey, sum eru næstringast fyrri o.s.f. Ikki sum javnaðarflokkurin, fyrst tryggja tey sum ikki eru heilt illa fyrri, og so fáa vit at siggja um nakað kann bliva eftir til tey sum mest treingja til hjálp. (Lesið tykkara egna uppskot um minstuløn til útróðrarmenn sum sigur: »Bert minstaløn í bestu fiskið og bert um nóg góð veðurlíkindi eru.«)

Grundirnar til at javnaðarflokkurin ikki vildi strekkja seg longur enn til at geva minstuløn á vetri, og bert um bátarnir sluppu nóg oftani á flot, segðið vera óttin fyrri misbrúki. Ein heilt ógrundaður ótti, tí tað at vera útróðrarmaður, er eitt tað ringasta lívið, ið til er, og tí ger ongin seg til útróðrarmann, hvørki fyrri at brúka ella misbrúka eina vánaliga minstalønarskipan.

Tá eg bað um at fáa málið aftur í nevnd, var tað í vón um at fiskivinnunevndin vildi lurta eftir teimum ráðum, sum blivu givin teimum samstundis. Hesi skulu stutt verða endurtikin her. Og tað geri eg m.a. tí at eg havi tað álít at formanni fiskivinnunevndarinnar, Jógvani I. Olsen, at hesin í minsta lagi ger eina roynd at seta seg inn í nýggju tankarnar.

Síðan uppskot javnaðarfloksins kom fram, er

nógv broytt á hesum øki. Fyri tað fyrsta er minstaforvinningurin broyttur soleiðis, at útróðrarmaður við línu fær minstaforvinning fyrri 2 dagar, um hann sleppur á flot.

Fyri tað næsta, og sum nakað heilt avgerandi, so hava vit fingið edv. stýrdar lönngjaldingar. Tað vil siga, at skrásett verður hvør viðkomandi (útróðrarmaður) er, hvørjum báti hann hevur verið við, hvørjum parti av landinum hann er heimahoyrandi í, hvørjum lønarskeiði hann hevur verið á floti í, hvussu nógv ið er forvunnið o.s.f. Tað vil við øðrum orðum siga, at nýggja edv. skattaskipanin kann, við smábroytingum gerast tann keldan, sum hvønn minutt á døgnum kann svara uppá, um viðkomandi er útróðrarmaður, um hann brúkar ella misbrúkar minstalønarskipanina, um hann skal hava minstaløn, og um hvussu nógv hann skal hava.

Tað sum henda skal er, at viðkomandi skal til-meldast edv. skránni sum útróðrarmaður við tí ella í bátinum. Minstalønin verður skrásett, og so hvørt sum viðkomandi forvinnur nakrar krónur verða hesar drignar frá skrásettu minstalønini, soleiðis at viðkomandi útróðrarmaður fær munin útgjöldan tá mánaðin er úti, um so er at inntøkan hevur verið minni enn minstalønin.

Arbeiðsgevarin, útróðrarbáturin, eigur at verða skrásettur eftir stædd (opin bátur, deksbátur upp til 20 brt. 20 til 50 brt o.s.f.) og eftir virkisøki (norðanfyrri, eystanfyrri, sunnanfyrri og vestanfyrri til demis).

Á tann hátt kann skrásetingin við mánaðslök Framhald á síðu 10

Sosialismunar »Don Quichotte«

Stutt aftursvar til Dag(ny) í Sosialurinn um sabotagu av málinum um minstuløn til útróðrarmenn.

Don Quichotte er navn-

ið á einum (og hvørjum) sum av heilum huga berist móti einum figginda, sum í veruleikanum ikki er til.

Hetta rann mær til

hugs, tá eg hugdi niður í Tíðindablaðið SOCIALURIN nú um dagarnar, og har sá at eg varð skýrdur samotøkur at vera. Sabotøkur kemst av navninum